

ĐỔI MỚI PHƯƠNG THỨC TUYÊN TRUYỀN CHÍNH TRỊ CHO THANH NIÊN VIỆT NAM TRƯỚC TÁC ĐỘNG CỦA MẠNG XÃ HỘI

TRẦN QUANG THÁI (*)

Tóm tắt: Hiện nay, trước sự phát triển mạnh mẽ của khoa học và công nghệ, internet, mạng xã hội đã có những tác động theo cả chiều tích cực và không tích cực đến mọi tầng lớp xã hội, đặc biệt là lực lượng thanh niên. Để phòng ngừa, hạn chế những tác động tiêu cực của internet, mạng xã hội đối với thanh niên, cần tiếp tục đổi mới phương thức tuyên truyền, giáo dục, nhằm nâng cao nhận thức và “có sức đề kháng” trước những thông tin xấu, độc trên mạng xã hội, từ đó có trách nhiệm hơn về nhiệm vụ xây dựng và phát triển đất nước trong giai đoạn hiện nay.

Từ khóa: Đổi mới; mạng xã hội; phương thức tuyên truyền; thanh niên.

Abstract: Currently, with the strong development of science, technology and Internet, social media has caused both positive and negative impacts on all social classes, especially the youth. To prevent and mitigate negative impacts of the Internet and social media on the youth, it is necessary to continue improving the propaganda and education methods to raise the awareness and “resistance” against negative and toxic news on social media, thereby being more responsible for the task of building up and developing the country in existing circumstances.

Keywords: Innovation; social media; propaganda methods; youth.

Ngày nhận bài: 10/10/2023 Ngày biên tập: 26/10/2023 Ngày duyệt đăng: 21/11/2023

Công tác tuyên truyền chính trị cho thanh niên Việt Nam là các hoạt động phổ biến, tuyên truyền chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, cương lĩnh, đường lối, quan điểm của Đảng và chính sách, pháp luật của Nhà nước đến với thanh niên, để thanh niên có nhận thức và hành động đúng trước những thông tin đa chiều trên mạng xã hội nhằm tạo nên sự thống nhất ý chí và hành động, tạo sự đồng thuận xã hội, cổ vũ, động viên quần chúng thực hiện thắng lợi mục tiêu, lý tưởng của Đảng để đưa nước ta trở thành một nước xã hội chủ nghĩa, dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh.

1. Các phương thức tuyên truyền chính trị cho thanh niên

Phương thức tuyên truyền chính trị cho thanh niên là tổng thể các hình thức và phương pháp tuyên truyền chính trị, bao gồm các nội dung sau đây:

Một là, thông qua chương trình học tập về lý luận chính trị ở các nhà trường.

Thông qua học tập các môn lý luận chính trị sẽ giúp cho sinh viên có nhận thức đúng đắn; có niềm tin vững chắc vào sự lãnh đạo của Đảng, vào sự nghiệp đổi mới và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở nước ta. Từ đó, góp phần củng cố vững chắc mục tiêu lý tưởng, quyết định mục đích và hiệu quả hoạt động của sinh viên trong học tập, lao động; xây dựng lý tưởng cách mạng trong sáng, làm chủ bản thân, giàu lòng yêu quê hương, đất nước.

Hai là, thông qua sinh hoạt đảng, sinh hoạt đoàn, sinh hoạt hội.

Theo Báo cáo của Trung ương Đoàn Thanh niên cộng sản Hồ Chí Minh, trong giai đoạn 2010-2021, tỷ lệ đoàn viên ưu tú được kết nạp vào Đảng so với tổng số đảng viên được kết nạp trong cả nước đạt trên 70%. Do đó, phương thức tuyên truyền chính trị thông qua sinh hoạt đảng đối với đoàn viên là đảng viên có vai trò rất quan trọng để nâng cao

(*) *ThS; Học viện Thanh thiếu niên Việt Nam*

nhận thức, hình thành niềm tin và chỉ đạo hành động của họ. Chính lực lượng nòng cốt này trở thành đội ngũ tuyên truyền viên hiệu quả đối với đoàn viên, thanh niên khác. Tuyên truyền chính trị thông qua sinh hoạt đoàn, sinh hoạt hội là biện pháp quan trọng bảo đảm cho việc tuyên truyền chính trị sát với đặc điểm từng đối tượng, với điều kiện, hoàn cảnh của từng nơi và thiết thực phục vụ cho hoàn thành nhiệm vụ chính trị của từng địa phương, cơ sở.

Ba là, thông qua các cuộc tọa đàm, giao lưu với các cán bộ lão thành cách mạng, các anh hùng, cựu chiến binh, gia đình cách mạng.

Các buổi tọa đàm, giao lưu với các cán bộ lão thành cách mạng, các anh hùng, cựu chiến binh, gia đình cách mạng giúp tuyên truyền, giáo dục cho thanh niên nhận thức sâu sắc hơn về bản chất cách mạng, truyền thống vẻ vang, những mốc son lịch sử của dân tộc ta trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Qua đó, giáo dục thanh niên nhận thức được vai trò, trách nhiệm của bản thân đối với xã hội, xây dựng lý tưởng sống cao đẹp, không ngừng học tập, rèn đức luyện tài, nỗ lực phấn đấu xây dựng quê hương giàu đẹp, văn minh, xứng đáng với truyền thống anh hùng của dân tộc.

Bốn là, thông qua các phong trào, chương trình của thanh niên.

Thông qua các phong trào, chương trình của thanh niên sẽ góp phần trực tiếp vào quá trình giáo dục, đào tạo thanh niên thành thế hệ kế cận vừa “hồng”, vừa “chuyên” xây dựng chủ nghĩa xã hội như lời căn dặn của Bác Hồ kính yêu. Các phong trào, chương trình do Đoàn Thanh niên phát động đã trở thành đặc trưng của tuổi trẻ, là phương thức hữu hiệu để Đoàn thực hiện chức năng “trường học xã hội chủ nghĩa của thanh niên”, mở rộng mặt trận đoàn kết, tập hợp thanh niên, thu hút thanh niên rèn luyện, phấn đấu vì mục tiêu, lý tưởng độc lập dân tộc, vì chủ nghĩa xã hội, dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh.

Năm là, thông qua các phương tiện thông tin đại chúng.

Hiện nay, việc phát huy những ưu thế về công nghệ của các phương tiện truyền thông đại chúng, trong đó có mạng xã hội để tạo

nên những sản phẩm thông tin đa dạng, mới mẻ như infographic, hình ảnh, video clip... Đây chính là những phương thức hoàn toàn mới, mang tính sáng tạo, tạo sự hấp dẫn cho đoàn viên, thanh niên sẽ giúp việc tuyên truyền chính trị đạt hiệu quả cao hơn. Ngoài ra, có thể sử dụng phương thức tuyên truyền ngôn ngữ nói để trực tiếp thông tin, giải thích những chủ trương, chính sách cụ thể của Đảng, Nhà nước; những sự kiện chính trị nổi bật đang diễn ra trong đời sống xã hội. Đây là phương thức ít tốn kém kinh phí nhưng hiệu quả tuyên truyền cao.

2. Tác động của mạng xã hội đến phương thức tuyên truyền chính trị cho thanh niên

Tác động của mạng xã hội đến phương thức tuyên truyền chính trị cho thanh niên có sự biến đổi so với các phương thức tuyên truyền chính trị truyền thống, thông qua các biểu hiện sau:

Một là, tác động đến cách thức sử dụng phương tiện kỹ thuật, công nghệ trong tuyên truyền chính trị. Mạng xã hội tác động đến hầu hết các phương thức tuyên truyền chính trị, đòi hỏi các chủ thể khi thực hiện tuyên truyền chính trị muốn đạt hiệu quả cao đều phải đầu tư phương tiện kỹ thuật, công nghệ. Phương thức này có thể được thực hiện thông qua hình thức học tập trực tuyến, ứng dụng mạng xã hội phổ biến như facebook, zalo, instagram... để tổ chức các phong trào, chương trình của thanh niên.

Hai là, đặc điểm của mạng xã hội là tốc độ lan truyền thông tin nhanh, không giới hạn về không gian, thời gian nên quy mô thu hút, tập hợp, tổ chức đối tượng tuyên truyền chính trị trên mạng xã hội được tăng lên gấp nhiều lần đối với các hình thức khác. Bên cạnh đó, mạng xã hội giúp cho cách thức tiếp thu nội dung của đối tượng tuyên truyền chính trị đa dạng và phong phú hơn.

Ba là, tác động đến tính chất của sự kết hợp đối tượng và chủ thể trong tuyên truyền chính trị. Việc sử dụng mạng xã hội khiến tính chất sự kết hợp giữa đối tượng và chủ thể trong tuyên truyền chính trị có sự thay đổi chủ yếu từ tuyên truyền một chiều sang hai chiều; tăng sự tương tác, trao đổi, chia sẻ về quan điểm, ý kiến. Với sự thay đổi này, các

nội dung tuyên truyền chính trị trở nên sinh động, hấp dẫn, thu hút được đối tượng tham gia chủ động, tích cực, giúp nâng cao hiệu quả công tác này.

Bốn là, tác động của mạng xã hội giúp nâng cao tần suất tuyên truyền chính trị khi cùng một nội dung có thể đăng tải nhiều lần với các nhóm đối tượng cần tuyên truyền khác nhau. Với tính năng lưu trữ các thông tin đã đăng tải giúp đối tượng dễ dàng tìm kiếm, xem lại, tải thông tin khi có nhu cầu, vì vậy cũng giúp nâng cao tần suất tác động tới đối tượng tuyên truyền chính trị.

Hiện nay, sự phát triển mạnh mẽ của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư đã thúc đẩy sự phát triển của các nền tảng khoa học, kỹ thuật, công nghệ và truyền thông hiện đại. Nền tảng khoa học, kỹ thuật, công nghệ và truyền thông hiện đại là điều kiện tiên quyết giúp các mạng xã hội ngày càng phát triển ở Việt Nam, qua đó tác động tới chất lượng, hiệu quả của phương thức tuyên truyền chính trị cho thanh niên. Tuy nhiên, bên cạnh những tiện ích và tích cực thì mạng xã hội có không ít những hạn chế. Lợi dụng mạng xã hội và các loại hình truyền thông mới trên internet, các thế lực thù địch, phản động, phần tử cơ hội chính trị đã tán phát nhiều thông tin xấu, độc, quan điểm sai trái, thù địch, xuyên tạc tình hình đất nước, chống phá Đảng, Nhà nước, chia rẽ khối đại đoàn kết toàn dân tộc; tác động, ảnh hưởng xấu đến an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội. Do đó, cần có những giải pháp hiệu quả nhằm đổi mới phương thức tuyên truyền chính trị cho thanh niên Việt Nam hiện nay.

3. Giải pháp đổi mới phương thức tuyên truyền chính trị cho thanh niên Việt Nam trước tác động của mạng xã hội

Một là, nâng cao nhận thức về tác động tích cực và tác động tiêu cực của mạng xã hội đối với phương thức tuyên truyền chính trị cho thanh niên.

Cấp ủy đảng, chính quyền các cấp, các tổ chức chính trị - xã hội, các cấp bộ đoàn, các nhà trường, các cơ quan truyền thông cần nhận thức rõ vai trò, khía cạnh tích cực của tuyên truyền chính trị cho thanh niên trên mạng xã hội đối với sự nghiệp cách mạng

của đất nước. Lực lượng thanh niên có hiểu, nhận thức đúng thì mới thực hiện đúng chủ trương, đường lối của Đảng và chính sách, pháp luật của Nhà nước. Do đó, cần tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo đối với công tác tuyên truyền chính trị cho thanh niên, đưa hoạt động này vào kế hoạch công tác hàng năm, trở thành một hoạt động thường xuyên. Tăng cường phát huy vai trò, trách nhiệm, giao nhiệm vụ cụ thể cho Đoàn Thanh niên, Hội Sinh viên, bộ phận truyền thông xây dựng kế hoạch, cách thức tổ chức các hoạt động với mục tiêu, nội dung tuyên truyền cụ thể cho đối tượng thanh niên.

Hai là, hoàn thiện các quy định pháp lý và sự quản lý của Nhà nước đối với mạng xã hội.

Tiến hành rà soát, đánh giá thực trạng chính sách, pháp luật và thực hiện chính sách, pháp luật về tuyên truyền chính trị trên mạng xã hội hiện nay để kế thừa ưu điểm và kết quả đạt được; tìm ra nguyên nhân của những hạn chế để đề ra các giải pháp cụ thể nhằm tập trung tháo gỡ những vướng mắc, điểm nghẽn lớn trong điều chỉnh pháp luật; bảo đảm tính hệ thống, sự thống nhất, đồng bộ, không chồng chéo, mâu thuẫn giữa các quy định.

Nâng cao hiệu lực, hiệu quả thi hành pháp luật về sử dụng mạng xã hội trong tuyên truyền chính trị, nhất là tuyên truyền, phổ biến pháp luật về tuyên truyền chính trị trên mạng xã hội đến cán bộ, đảng viên và Nhân dân gắn với triển khai thực hiện Luật An toàn thông tin và các văn bản hướng dẫn thi hành cũng như công tác bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch theo Nghị quyết số 35-NQ/TW ngày 25/10/2018 của Bộ Chính trị về tăng cường bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch trong tình hình mới, bảo đảm cho pháp luật điều chỉnh lĩnh vực này được thực thi nghiêm chỉnh, thống nhất trong phạm vi cả nước.

Ba là, phát huy vai trò của các chủ thể tuyên truyền chính trị cho thanh niên.

Cấp ủy, chính quyền cần lãnh đạo, chỉ đạo sâu sát, phối hợp với tổ chức Đoàn cùng cấp trong công tác bồi dưỡng chuyên môn nghiệp vụ, xây dựng đội ngũ cán bộ làm

công tác tuyên truyền đảm bảo chất lượng, vững vàng về quan điểm, có trình độ hiểu biết và nắm vững chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước, có khả năng ứng dụng công nghệ thông tin, kiểm soát, quản lý các luồng thông tin trước khi đến với thanh niên. Các chủ thể tuyên truyền cần có kế hoạch, lựa chọn thời điểm tuyên truyền, kịp thời phát hiện những vấn đề thời sự cấp bách để đề xuất các hình thức tuyên truyền cho phù hợp; lựa chọn những nội dung tuyên truyền để tạo nên sự hứng thú và lôi cuốn thanh niên tìm hiểu, có ý thức trách nhiệm trong nhận thức và hành động chính trị.

Bốn là, phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo của thanh niên để nâng cao năng lực sử dụng mạng xã hội và tiếp nhận nội dung tuyên truyền chính trị.

Nâng cao ý thức, rèn luyện hành vi đạo đức cho thanh niên để làm cơ sở hình thành văn hóa mạng, định hình hành vi ứng xử với mạng xã hội phù hợp với các giá trị và chuẩn mực đạo đức của xã hội. Qua đó giúp thanh niên biết khai thác, sử dụng tối đa những yếu tố tích cực, lành mạnh trên mạng xã hội phục vụ hữu ích cho cuộc sống, góp phần nâng cao tri thức, hoàn thiện nhân cách bản thân, đồng thời biết phòng ngừa, tiết chế, đề kháng với những mặt trái, tiêu cực từ internet, mạng xã hội.

Năm là, nghiên cứu xây dựng Bộ quy tắc ứng xử trên mạng xã hội, hướng tới xây dựng môi trường mạng lành mạnh, an toàn.

Cần có những quy tắc chung như: tôn trọng, trách nhiệm, lành mạnh và an toàn. Các quy tắc riêng đối với các nhà cung cấp dịch vụ và người sử dụng phải tuân thủ theo các mức độ: nên/không nên, được/không được. Ví dụ, thanh niên sử dụng mạng xã hội cần chia sẻ những thông tin tích cực; dùng mạng xã hội có văn hóa; không sử dụng từ ngữ kích động bạo lực.

Sáu là, đẩy mạnh ứng dụng khoa học và công nghệ hỗ trợ cho xây dựng văn hóa ứng xử trên mạng xã hội.

Ngoài việc áp dụng luật, quy tắc ứng xử, chế tài cụ thể, cần sử dụng các giải pháp về khoa học và công nghệ, như bảo mật thông tin cá nhân trên mạng, giữ bí mật mật khẩu, đặt chế độ cá nhân hoặc chỉ bạn bè thân thiết và

tin cậy mới có thể xem; nghiên cứu sử dụng phần mềm lọc, ngăn chặn thông tin xấu, độc khi mới được đăng tải; các chuyên gia công nghệ thông tin tham gia tư vấn cách sử dụng mạng xã hội an toàn. Cơ quan chuyên trách về công nghệ thông tin cần nghiên cứu thành lập bộ phận chuyên tìm kiếm những bài đăng sai sự thật, xúc phạm người khác, những hình ảnh phản cảm, gửi tới nhà cung cấp dịch vụ xuyên quốc gia, các mạng xã hội mà người dùng đăng tải và yêu cầu gỡ bỏ.

Bên cạnh đó, cần hình thành mạng lưới kết nối khép kín truyền tải thông tin giữa cơ quan, đơn vị, trường học, có sự liên thông, kết nối với các hội nhóm thanh niên với những người có uy tín trong cộng đồng và trong giới trẻ. Phối hợp nghiên cứu, đặt hàng, chuyển giao các phần mềm, ứng dụng trong nắm bắt tình hình thanh niên, thực hành dân chủ, cung cấp, chia sẻ thông tin; hoàn thiện, công khai, nâng cao chất lượng hoạt động của các trang thông tin điện tử, cổng thông tin điện tử, hòm thư điện tử, điện thoại liên lạc... qua đó góp phần vào việc đổi mới và nâng cao hiệu quả các phương thức tuyên truyền chính trị cho thanh niên Việt Nam hiện nay./.

Tài liệu tham khảo:

1. Nguyễn Minh Tuấn, Trần Khắc Việt, *350 thuật ngữ Xây dựng Đảng*, Nxb Lý luận Chính trị, H.2018.
2. Trung tâm Từ điển học, *Từ điển Tiếng Việt*, Nxb Đà Nẵng, 1997.
3. Lexlav Vôitaxik, *Tâm lý học tuyên truyền chính trị*, Khoa Tuyên truyền - Phân viện Báo chí và Tuyên truyền, H.2004.
4. V.Gh. Bai-kô-va, M.Ph. Nhê-na-sép, V.Ph. Pra-vô-tô-rốp (chủ biên), *Những nguyên lý tuyên truyền cộng sản chủ nghĩa*, tập I, tập II, Nxb Sách giáo khoa Mác - Lênin, H.1983.
5. Nguyễn Như Ý (chủ biên), *Đại Từ điển tiếng Việt*, Nxb Văn hóa - Thông tin, H.1999.
6. Lương Khắc Hiếu, *Cơ sở lý luận công tác tư tưởng của Đảng Cộng sản Việt Nam*, Nxb CTQG-ST, H.2017.